

EUROOPPA TUTUKSI

OPISKELLEN JA MATKAILLEN

SONGAN EUROOPPA-KERHOSSA

Kohdema Ranska 30.8.-8.9.2010

Matkareitti:

**Pariisi - Cognac - Bordeaux - Pyla - Avignon - Nizza -
Monaco - Milano**

**Matkan toteutti matkatoimisto
Ingves.**

**Matkavastaavanamme Risto
ja
tulkkinamme Heta**

Songan Eurooppa-kerho kiersi Ranskaa

■ Vuosittain Songan Eurooppa-kerho ekee tutustumismatkan talven opintokohteeseen, perusteellisen ennakosuunnitelun jälkeen. Tänä vuonna kohteeksi äänestettiin Ranska.

Elokuun viimein päivä ryhmä (48 henkilöä) lensi Helsingin kautta Pariisiin. Kymmenen päivän Ranskan kiertomatka alkoi. Matkalla ehdittiin kiertää Ranskaa laajasti ja piipahtaa myös Monacossa tarkistamassa Grimaldien palatsi ja formularata.

Pariisissa opiskeleva pohjoisen tyttö **Heta Rundgren** toimi tulkkina/oppaana koko matkan ajan. Pariisin erityisopas **Raija Mongiat-Väyrynen** kierrätti kuuluisat Pariisin kohteet kiertoaikojensa. Mieleenpainuvimpia elämyksiä oli käynti goottilaistyyliisessä Notre Damen katedraalissa.

Seuraavana päivänä oli vuorossa Versaillesin linna ja iltaristeily Seinellä.

Kolmas päivä Pariisissa alkoi vierailulla Louvressa. Museolla Raija-opas vei puolet ryhmästä vuorollaan kierrokselle. Saimme tutustua eri taiteenaloihin ja maailman kuulujen taiteilijoiden töihin. Emme olleet yksin, Mona-Lisa taulun ympärillä oli jatkuva ihmismuuri. Oli vain opittava tunkemaan itsensä joukon lomitse.

Seuraavana päivänä oli siirtyminen etelään. Ohitimme mm. Orleansin. Ajoim-

Viimeistään lähtiessä kaikki ymmärsimme, miksi hajuvedet ovat niin hintavia. Valmistusprosessi on tosi mutkikas ja hienosäätöinen.

me yli tuhat linnaa sisältävän Ranskan pisimmän joen, Loiren rantaan. Cognakin kaupungissa vierailimme paikallisella tuottajalla, Hennessyn tehtaalla. Monipuolisen esittelyn ja maistiaisten jälkeen ajoimme sen päivän määränpäähän, Bordeauxiin.

Sieltä päin teimme retken länsirannikolle Pylan hiekkadyyneille. Innokaimmat ehdivät pulahtaa Atlantin vilvoittavissa aalloissakin.

Lauantaina suuntasimme kohti itää ja Rhone-laaksoa. Ajomatka 570km meni kuin huomaamatta kahvitaukoineen ja jumppatuokioineen kauniita maisemia ihailen. Matkan aikana kerrattiin vielä

paikallista historiaa ja iltasella saavuimme Avignoniin.

Aamuaisen tutustumiskierroksen jälkeen suuntasimme kohti Ranskan Riviera ja Nizzaa.

Matkan varrella vierailimme oliiviviljälä, jossa tuottaja esitteli meille oliiviöljyn perinteisen valmistustavan. Oliiviöljytuotantoa tehty 1200-luvulta lähtien.

Illan suussa saavuimme Nizzaan, missä vietimme kolme heikistä päivää.

Seuraavana päivänä Hetan johdolla löysimme hajuvesitehtaan, jossa iloksemme esittelijä puhui hyvää Suomea, mikä selityksi sukulaisuussuhteilla Kemiin.

Saimme seurata pitkää valmistusprosessia. Viimeistään lähtiessä kaikki ymmärsimme, miksi hajuvedet ovat niin hintavia. Valmistusprosessi on tosi mutkikas ja hienosäätöinen. Totta kai vierailimme myös tehtaan myymälässä, olihan ryhmässä peräti 19 naista.

Varhain keskiviikkoamuna Risto kyyditsi meidät Milanoon, josta paluumatkamme jatkui lentäen kotiin. Tie Nizzasta Milanoon oli aivan upea valomerenä tuikkivien kalliorinteiden ja loistoristeilijäin keinuvissa valoissa. Näkymä oli todella mielenjäävä.

Leena Aspegren

Maanantai 30.8.2010, ensimmäinen matkapäivä

Rovaniemi - Helsinki - Pariisi

Huolellisesti valmisteltu matkamme alkaa Rovaniemen lentokentältä yhteisellä kokoontumisella klo 05. Helsingistä jatkolentomme käy hyvin sutjakkaasti ja saavumme Pariisiin klo 11.30 paikallista aikaa.

Charles de Gaullen lentokentällä odottavat Ingvesin linja-auto, autonkuljettajamme Risto ja opastulkkimme Heta. Lämmintä oli yli 20 astetta. Selviydymme aika nopeasti kentältä ja lähdemme lounaalle keskustaan, jossa paikallinen Raija-opas liittyy seuraamme.

Matkalla Risto ja Heta kertovat hotellista, päivän ohjelmasta sekä käytännön asioista esimerkiksi juomavedestä ja juomarahasta, ruokapaikoista, kielestä, metrosta, postimerkeistä eli selviytymisestä.

Salaattilounaamme oli maukas ja hurjan suuri. Oppaamme antavat yleistietoa Pariisista. Tämä kaunis kaupunki vanhoine rakennuksineen ja upeine takorautaisine , ranskalaisine parvekkeineen aivan häkellytti.

Koko Pariisi on kuin ”ranskalainen olohuone”. Rakennuksia sanerataan, jolloin saadaan ”parempia kaupunginosia”. Itse Pariisi, Seine-joen molemmin puolin ei ole kovin laaja. Koko Pariisin voi kävellä läpi 1,5 tunnissa. Nykyään on muodikasta lainata pyörä ja huristella pitkin kaupunkia, jos uskaltaa...

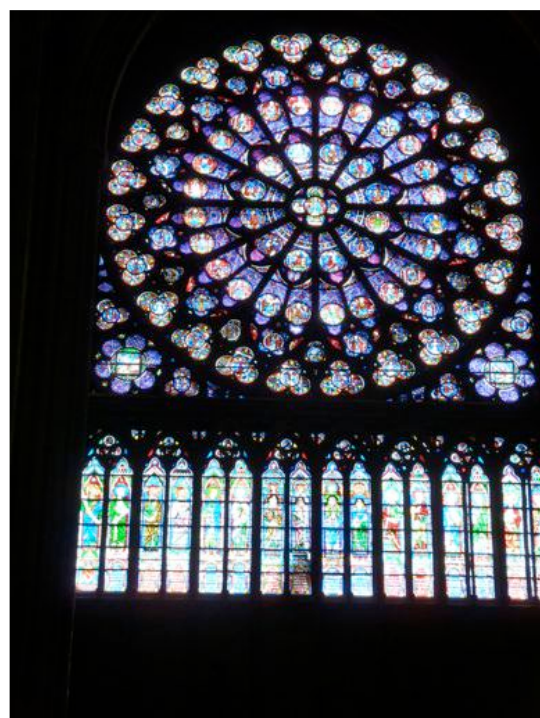
Notre Dame

*Esimerkki siltapilareitten
päässä olevasta patsaasta*

Kiertoajelumme aikana Raija-opas antoi mielenkiintoisen ja värikkään kuvauksen Pariisista ja sen nähtävyyksistä, kirkoista ja katedraaleista, museoista, monumenteista, puutarhoista ja puistoista sekä Seine-jokea ylittävistä silloista (38 kpl)!

Valitettavasti emme voineet viipyä kovin kauan missään, koska olimme vasta tutustumassa Pariisiin. Onneksi saimme pysähtyä ja käydä Notre Damen katedraalissa Ile de la Citen saarella sijaitsevassa goottilaisessa mestariteoksessa. Paavi Aleksanteri III laski Notre Damen peruskiven vuonna 1163, ja kirkkoa rakennettiin 170 vuotta. Pitkässä (130 m) katedraalissa on korkea holvattu keskilaiva, mahtava poikkilaiva, kaksi sivulaivaa, korkeita torneja ja ennen kaikkea ihastuttavia lyijylasi-ruusuikkunoita. Kirkon hämyssä olisi voinut viipyä vaikka kuinka monta tuntia.

Sisäkuvia Notre Damesta

Myöhemmin iltapäivällä kirjauduimme keskustan laidalla sijaitsevaan Hotel Frankliniin, joka oli hyvä, siisti ja rauhallinen.

Ansaittu pieni lepo ja rauhoittuminen oli paikallaan ennen maukasta illallista, joka syötiin hotellin lähellä olevassa pienessä ravintolassa, hausassa seurassa.

Pirjo-Riitta ja Seppo
Helvi ja Martti

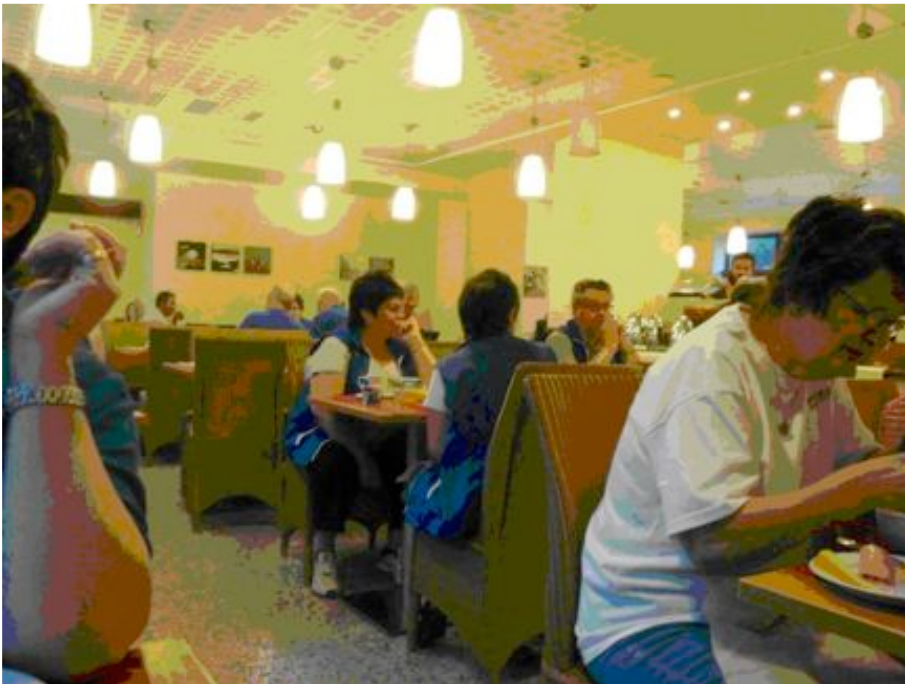

Tiistai 31.8.2010, toinen matkapäivä Pariisissa

Aamulla heräsimme Franklinin hotellissa. Eurooppa kerhon matkalaiset kokoontuivat matkan ensimmäiselle aamupalalle. Tarjolla oli kroisantteja, patonkia, juustoja, kinkkua, muroja, erilaisia marmeladeja, jogurttia, keitettäviä kanamunia, kahvia, teetä ja erilaisia tuoremehuja.

RETKI VERSAILLES`N PALATSIIN

Hotellilta lähdimme Riston kuljettamalla bussilla ruuhkaisia teitä kohti Versailles`n palatsia. Heta opas oli mukana ja Versaillesiin tuli Raija-opas kertomaan historian kulkuja. Jo portilla oli komea linnan näkymä edessämme. Versailles`n palatsi on yksi Euroopan suurimmista ja myös yksi Euroopan hienoimmista palatseista.

Versailles`n palatsi on alun perin rakennettu Ludvig XIII:n metsästyslinnaksi pieneen Versailles`n kylään. Aurinkokuningas Ludvig XIV halusi rakennuttaa paikalle mahtavan palatsin päästäkseen pois Pariisista. Hän halusi siirtää tärkeät henkilöt läheisyyteensä ja näyttää näin valtaansa. Rakennustyöt aloitettiin 1661 pääarkkitehti Louis Le Vaun johdolla. Rakentaminen kesti yli 20 vuotta ja 36000 työntekijää oli töissä. Palatsin tuli olla suuri ja se tuli kansalle kalliiksi. Rakennus oli yli 400 metriä pitkä ja siinä oli 1300 huonetta, 2000 ikkunaa, 1250 tulisijaa ja 67 portaikkoa. Vuodesta 1682 lähtien palatsi on ollut Aurinkokuninkaan ja koko hänen hovinsa asuinpaikka. Seuraavat sata vuotta palatsi toimi kuninkaiden ja hovin asuinpaikkana aina Ranskan suureen vallankumoukseen asti 1789. Sen jälkeen huonekalut ja irtaimisto myytiin ja taideteokset vietiin Louvreen.

1830-luvulla hallitseva kuningas Louis-Philippe päätti tehdä Versailles`sta historiallisen museon, joka avattiin vuonna 1837, kun palatsi oli kunnostettu vallankumouksen jäljiltä. Versailles`n palatsi rakennettiin alun perin noudattaen barokkityyliä. Ludvig XIV oli itsevaltiainen ja tahtoi tyyllillä korostaa valtaansa ja loisteliaisuutta. Koko hovi oli kuninkaan valvovan silmän alla. Tavallinen kansa eli köyhyydessä ja aatelisto tuhlesi omaisuutta ylelliseen elämäntapaansa. Ludvig XIV piti hoviväkensä kurissa ja palkitsi ja rankaisi väkeä mielivaltaisesti ja kaikki pyrkivät miellyttämään

Raija opas johdatti meidät palatsiin. Hän kertoi, että palatsissa on muutamia alkuperäisiä esineitä ja muualta tuotuja sen ajan esineitä. Tulimme portaikon kautta kappeliin ja se oli viides kappeli vuodelta 1710. Alkuperäistä oli matto, jolle mm. aurinkokuningas oli polvistunut joka aamu. Katossa oli italialaista barokkitryyliä ja kappelissa näkyi myös klassinen ranskalainen barokkityyli.

Raija johdatti meitä eteenpäin huoneeseen, jossa kuningas järjesti hoviväelle juhlat kolmena iltana viikossa. Juhlat alkoivat tasan klo 18 ja päättyivät tasan klo 22. Aurinkokuninkaan mielestä suuri kunnianosoitus alamaisille oli olla täsmällisesti paikalla.

Sitten alkoi sarja huoneita, jotka oli nimetty antiikin historian mytologisten sankareiden mukaan ja heitä kuvaavia taideteoksia oli katossa. Ensimmäisenä oli Herakles. Raija kertoi huoneessa olevan takan lämmityslähteenä. Se ei kuitenkaan riittänyt, vaan huoneet olivat kylmiä ja takat savustivat. Hoviväki oli likaista. Alusvaatteita vaihtoivat usein. Taitä kulki peruukkien alla ja täi puikoilla rapsuteltiin kutiavaa päänahkaa. Toinen keino oli naputella sormilla päätä.

Huoneessa oli maalaus, jonka Aurinkokuningas oli saanut lahjaksi Venetsiasta. Sen oli maalannut italialainen taidemaalari Ferones, koristemaalari. Hän käytti voimakkaita värejä ja edessä oli iso ruokapöytä sekä taustalla rakennuksia sekä perspektiivi taivaan rantaan saakka. Runsauden salongissa oli samettitapetit talvella ja kesäksi laitettiin silkkitapetit. Se tehtiin melkein kaikissa huoneissa. Seuraavassa huoneessa oli marmoria. 36 erilaista marmoria hiottuna eri tavoin ohuiksi toisiinsa sopiviksi paloiksi. Huoneessa oli antiikin henkilöitä esittäviä patsaita. Aurinkokuninkaasta oli patsas peruukki päässä ja perspektiivi näkyi maalauksissa ja se edusti klassista kautta.

Seuraava huone oli biljardihuone. Naiset saivat olla seuraamassa kuninkaan biljardin peluuta. Fernin veistämä patsas Aurinkokuninkaasta oli alkuperäinen. Musiikkisalissa oli kaksi orkesteria viihdyttämässä. Seinillä oli kuningattarista maalauksia. Mm. Maria Antoinetti lapsineen. Seuraavassa salissa majaili Aurinkokuninkaan henkivartiosto. Huoneessa oli alkuperäinen kaappikello

Raija johdatti meidät peilisalisiin. Sisustus oli barokki ja rokokootyylistä. Katossa oli komeat kristallikruunut.

Salissa pidettiin juhlia ja tärkeitä tapaamisia. Pöytä, jonka ääressä pidettiin neuvotteluja.

Peilisalissa kirjoitettiin Versailles'n rauhansopimus ensimmäisen maailmansodan jälkeen.

Kuninkaan vuode.

Ranskan viimeinen kuningas Ludvig Filip teki vuonna 1833 aloitteen, joka lakkautti palatsin aseman kuninkaallisena asuntona ja teki siitä Ranskan historian museon. Muutostöiden jälkeen Versailles avattiin uudessa tehtävässä 10. kesäkuuta 1837. Nykyisin Versailles on Ranskan suosituimpia matkailukohteita. Palatsin viimeinen laaja ja restaurointityö aloitettiin 2003 lopulla ja sen arvioidaan päättyvän 2020. Ensimmäisenä restauroitiin Peilisali ja se valmistui vuonna 2007.

VERSAILLES'N PUUTARHA

Seuraavaksi matkamme jatkui Palatsin ympärillä olevaan puutarhaan. Alkujaan puiston on suunnitellut Andre Le Notre, mutta sitä on vuosien kuluessa laajennettu ja se on yli 100 hehtaaria. Puutarha on symmetrinen ja kaikki istutukset ovat muokattu geometrisiksi kuvioiksi. Puutarhassa on tuhansia kukkaistutuksia, pensaita ja puita. Lisäksi on polkuja, nurmikenttiä ja tekojärviä ja kanavia. Tunnetuin ja suurin tekojärvi on Grand Canal, jossa Aurinkokuninkaan aikaan oli 32-kanuunainen sotalaiva. Hovin jäsenet soutelivat venetsialaisilla gondoleilla.

Puistossa on patsaita , jotka esittävät antiikin taruhahmoja. Patsaissa on käytetty pronssia, marmoria ja lyijyä.

Puistossa hoviväki vietti aikaa ja etsi itselleen lisähuvituksia puiston uumenista mm. metsästysretkillä. Puutarhaan on ajan kuluessa rakennettu kaksi palatsia Petite Trianon ja Grand Trianon.

Petite Trianon rakennettiin 1760-luvulla Ludvig XV:lle ja Mme de Pompadourille, mutta se on tunnettu Marie Antoinetten mielasuntona. Versailles'n puutarhan tekemiseen ja hoitoon on vuosien kuluessa käytetty uskomattoman paljon vaivaa ja rahaa, mutta se on oleellinen osa palatsia ja korostaa entisestään paikan suuruutta ja loisteliaisuutta. Puistossa soi myös mahtipontinen musiikki

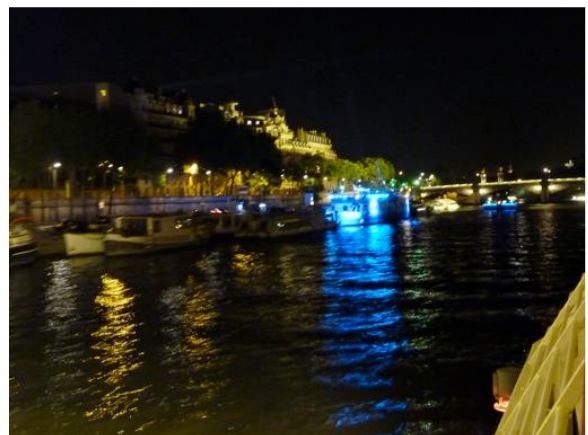
SEINEN RISTEILY

Versailles'n palatsin jälkeen tulimme linja-autolla Franklin hotellille. Kävimme lähi ravintolassa syömässä kotoisia lihapullia ja makaroonia viinin kera.

Ruokailun jälkeen lähdimme illan hämärtyessä Riston kuljettamalla linja-autolla Seineä kohti. Satamassa menimme ”Bateaux-Mouches” laivaan.

Seinen risteily leudossa ja hämärässä illassa kesti tunnin. Palasimme hotellille hiukan väsyneinä, mutta paljon jo matkan alussa nähneinä.

Keskimölä Eeva, Kytölä Terttu, Moilanen Terttu ja Ristiluoma Mervi 9/2010

Keskiviikko 1.9.2010, kolmas matkapäivä

Louvre, Eiffel ja Paradis Latin

Kolmannen matkapäivän aamu valkeni aurinkoisena. Aamupalalla oli kihelmöivä tunnelma, koska edessä oli jännittävä päivä. Kuski Ristolla on tänään vapaapäivä, jonka vuoksi matkustamme tänään metrolla keskustaan. Joillekin metroajelu on ensimmäinen laatuaan. Metron pääteasema sijaitsee kävelymatkan päässä hotellilta.

Ryhmän suuruuden vuoksi meidät on jaettu kahteen osaan. Ensimmäinen ryhmä lähtee tulkkimme Hetan johdolla kohti Louvrea. Toinen puoli ryhmästä tuli Riston opastuksella hieman myöhemmin ihailemaan Louvren taide-arteita.

Olimme sopineet treffit Raija-oppaan kanssa Ludvig XIV hevososen hännän alle Louvren pihalle, ja siellähän me kaikki olimme.

Raijan opastuksella lähdimme tutustumaan Louvren historialliseen maailmaan, syntyhistoriasta nykypäivään. Pari tuntisen kiertokäynnin aikana näimme vain pienen osan mahtavan rakennuksen arteista, paljon jäi näkemättä ja kokematta.

Tottakai ihailimme myös Leonardo da Vincin maalaamaa teosta Mona Lisa. Teos ei ole kovin iso ja katsojia oli paljon, joten lähelle pääsy oli lähes mahdotonta.

Erikoista maalauksessa on, Mona Lisalla ei ole näkyviä kulmakarvoja eikä silmäripsiä.

Emme mekään selvittäneet salaperäisen hymyn merkitystä.

Isoisä ja lapsenlapsi- maalaus antaa oivan esimerkin siitä, että todellisessa rakkaudessa ei ulkonäöllä ole merkitystä. Maalauksen isoisä oli vähemmän kaunis. Maalaus puhutteli monia.

Monen mielestä taulun isoisä muistutti Taunoa, matkamme historioitsijaa.

Ryhmät tapasivat pikaisesti Louvren pihalla ja toisten lähtiessä mielenkiintoiselle kierrokselle linnaan, osa jatkoi matkaa merimuseolle Hetan kanssa ja saapuivat metrolla Eiffelille. Osa lähti omatoimisesti kävellen kohti Eiffel-tornia. Kävelymatkan aikana tutustuimme Louvren lähistöllä oleviin kauppakatuihin ja kävimme kevyellä lounaalla, sekä teimme tuliaisostoksia. Seinen rantoja, siltoja ja jokilaivoja ihailen jatkoimme matkaa Eiffel-tornille.

Matkalla Eiffelille Terttu, Mervi ja Arja-Leena. Eija kameran takana.

Jotta totuus ei unohdu, niin ruokailu on tärkeää. Eija, Terttu ja Mervi aterialla. Myös kasviksia löytyi.

Kaunis koriste Seinen ylittävältä sillalta.

Kun kaikki ryhmästämme olivat paikalla Eiffel-tornin juurella ja nauttineet hieman välipalaa, lähdimme Hetan opastuksella ylös torniin. Tornista avautui mahtava näköala Pariisin ylle.

Alastultuamme toinen ryhmä oli Mona Lisa- hymy kasvoilla alhaalla odottamassa vuoroaan torniin. He olivat kuulemma nauttineet katukahvilassa virvokkeita. Olisikohan ollut rohkaisua ennen Eiffel torniin nousua?

Heidän lähdettyä Hetan johdolla ylös torniin, vaihtui oppaaksemme Risto ja lähdimme kohti hotellia, matkalla metroasemalle ohitimme räppääjäpoikia ja katukauppiaita.

Räppääjä pojat esiintyivät matkalla Eiffeliltä metroasemalle. Katselimme heidän esitystään hetken aikaa.

Metromatka hotellille kesti n. 40 minuuttia. Meille jäi hieman enemmän aikaa valmistautua iltaa varten kuin toiselle ryhmälle, joka saapui Hetan johdolla myöhemmin.

Näissä merkeissä hurautti päivä ja edessä oli iltaohjelma; Cabaree ja kolmen aterian illallinen. Matka Paradis Latiniin tapahtui paikallisen bussin ja vierailevan kuskin johdolla.

Paradis Latin oli viehättävä paikka ja pöytämme olivat katettu kauniisti, tunsimme olevamme jotain aivan erityistä. Meidät toivotti tervetulleiksi 'Augusta', jotkut seurueemme miespuolisista jäsenistä saivat häneltä myös suukon.

Ruoka oli hyvää, alkupalana tarjolla oli norjalaista kylmäsavulohta ja paahtoleipää, pääruokana oli lihaa ja juomaakin oli riittävästi; samppanjaa, punaviiniä, valkoviiniä ja vettä. Alkupalaa kylläkin hieman huvitti, koska lautanen oli vuorattu lohella ja sen päälle oli laitettu paahtoleipää. Jälkiruokana oli suklaatorrttua, joka oli viedä kielen mennessään. Ruokailun kuluessa otettiin valokuvia ja Augusta oli myös mukana muutamassa kuvassa. Valokuvat sai ostaa myös mukaansa.

Cabaree oli upea ja monipuolinen, kauniita naisia ja salskeita miehiä ja siinä oli silmänruokaa kaikille.

Väsyneinä, mutta onnellisina lähdimme kotimatkalle kohti hotellia, menonmatkan tuntuessa pitkältä paluumatka tuntui sitäkin lyhyemmältä. Hotellille saavuimme puolen yön jälkeen.

Jokaiselle päivä oli varmaan kokonaisuudessaan antoisa ja mieleenpainuva nähtävyyksineen ja erilaisine kokemuksineen, myös Pariisin aurinkoinen sää suosi meitä.

Ei muuta kuin nukkumaan, aamulla olisi aikainen herätys ja uudet kujeet.

Päivän kirjasivat Eija, Eeva, Lea ja Arja-Leena

Torstai 2.9.2010, neljäs matkapäivä

**”Je t`aime de tout mon coeur”
(rakastan sinua ikuisesti)**

Pariisi, olet ihana ja viettelevän kaunis Jos saisimme päättää, minne seuraavaksi lähdemme, tulisimme luoksesi. Emme ehtineet sinuun kunnolla tutustua, vaikka ihastuimme, ehkä rakastuimmekin sinuun. Sinussa oli jotain ihmeellistä lumoa. 38 siltaasi Seinen yli ja rakastavaiset sen rannoilla loivat tunnelmaa. " Kaupunki rakkauden", tiedämme , että tulet vielä saamaan monta kilpailijaa vuosien varrella: Wien, Praha ehkä Pietarikin, mutta nyt sinä olet lumonnut meidät.

Yksi Seinen 38:sta sillasta

Lyhyeksi jääneen yön jälkeen meidän oli jätettävä sinulle jäähyväiset, mutta me tapaamme vielä, niin ainakin nyt toivomme ja uskomme.

Erinomainen bussinkuljettajamme Risto luotsasi automme taitavasti Pariisin aamuruuhkassa. Kolmen vartin jälkeen olimme jo Bordeauxiin, tämän päivän määränpään, johtavalla tiellä. Aamunavauksen piti Karjalan murteella Eeva Härö, jonka aitoa murrekieltä oli ilo kuunnella. "Meristä kaunein on purjehtimatta, retkistä paras on edessä", hän totesi. Mietimme, voiko vielä parempaa olla edessä, olimmehan jo edellisinä päivinä kokeneet paljon ikimuistettavia asioita.

Leenan julistama hiljainen hetki

Onneksi Risto oli hereillä

Koska yöunemme olivat jääneet vähäisiksi, Leena julisti parin tunnin "hiljaisenhetken". Niinpä vähään aikaan autossa kuului vain hiljainen moottorin surina. Matkaajat olivat kuka missäkin; unen sinisessä, kenties unelmien vaaleanpunaisessa autossa. Heräsimme Anttilan Eevan hiljaa hyräilemiin rakkauslauluihin. Eeva lisäsi kaipuutamme laulamalla tunteellisesti mm. "Seinen siltojen alla".

Lauluvastaavamme Sinikka Ingerö lauloi ja laulatti, sai kielenkantamme irtoamaan, niinpä autossa kajahti pian komeaa yhteislaulua.

Taunon opastamana teimme elämysmatkan Ranskan historiaan. Tämän tietopuolisen, elävän ja hauskan esityksen jälkeen kukaan ei voi sanoa, että historia on tylsää.

Ohitimme mm. historialliset Orleansin ja Poitiersin kaupungit. Orleans, vanha kelttiläinen kaupunki, on kuuluisa 17- vuotiaasta maalaistytöstä Jeanne D`Arcista, joka tunnetaan myös Orleansin neitsyeenä. Hän johti näkyjensä innoittamana Ranskan sotajoukot voittoon englantilaisia vastaan satavuotisen sodan aikana. Hänet kuitenkin tuomittiin poltettavaksi elävältä roviolla.

Jeannea syytettiin kerettiläisyydestä, noituudesta ja siitä, että oli pukeutunut miehen asuun. Hänet poltettiin v. 1431. Tuhka siroteltiin Seine-jokeen. Jeanne D`Arcista tuli Ranskan kansallissankari jo keskiajalla. Hänet kanonisoi katolisen kirkon pyhimykseksi v.1920. Poitiersin taistelu liittyy myös Ranskan ja Englannin väliseen satavuotiseen sotaan.

Kuljimme pitkin Loiren laaksoa, siellä on peräti 120 linnaa. Ne ovat muisto menneitten vuosisatojen yläluokan vauraudesta, mahtiasemasta ja valtarakenteesta. Laakso on ollut vuodesta 2000 Unescon maailmanperintökohde.

Teimme nopean vierailun Frans I rakennuttamaan ylväeseen Chambordin renessanssilinnaan. Vierailijaa ihmetytti linnan kymmenet tornit, joilla ei näyttänyt olevan yhteistä nimittäjää. Linnassa on 440 huonetta ja 365 savupiippua. Linnan suunnitteli renessanssiajan nero Leonardo da Vinci.

Chambordin linna kymmenine torneineen ja satoine savupiippuneen

Linnan parkkialueella meitä odotti yllätys. Risto Oskarin avustamana oli loihittu kahvit.

Suomalainen Juhla Mokka maistui erittäin hyvältä. Jumppavastaava Tarja sai eloa ja virtaa jäykistyneisiin jäseniimme. Tarjalla oli oikea ammattilaisen ote. Eikä ihme, olihan hän saanut alkuopetuksen Sinikalta jo vuosia sitten. Vierailumme jäi kovin lyhyeksi. Mutta ei valittamista, meitähän oli jo edellisinä päivinä viety linnasta linnasta: Versaillesista Louvreen.

Meillä oli kiire "elämän veden lähteille" Cognakiin, joka sijaitsee Charente-joen varrella. "Cognak on konjakin koti", sanotaan. Vierailimme Hennessy-konjakin tislauksessa, jonne menimme pienen virran yli lautalla. Tuotantolaitoksessa tutustuimme elämän veden "edu-de vie" kahdesti tislattuun hapokkaan viinin valmistukseen. Kävimme katsomassa viinin kypsyttämistynnyreitä. Muutamat meistä väittivät tullessaan pikkuhumalaan alkoholin haihtumisprosessin takia.

Tammiset, kolme vuotta säiden armoilla olleet tynnyrilaudat antavat värin ja aromiainetta tähän ranskalaisille niin pyhään juomaan. Opas selosti, että konjakki on sekoitus eri vuosikertojen elämän vedestä. Vasta pullossa olevaa juomaa saisi kutsua konjakiksi. Opimme, että pullon etiketissä olevat kirjaimet kertovat sen laadusta: VS tarkoittaa 2 vuoden säilytystä, VSOP 4 vuoden pullon henkeä ja XO vähintään 6 vuoden odotusta. Vaikka Markku oli varoittanut laatukonjakin hinnoista, melkein jokainen osti maistiaistilkan jälkeen tuliaispullon, jonka ehkä olisi saanut halvemmalla koti-Alkon hyllyltä.

Illalla saavuimme väsyneinä, nälkäisenä, istumalihakset ja jalat turtuneena Bordeauxiin.

Majoituimme kahdeksi yöksi hotelli Meria Deckiin. Illallisen jälkeen asettauduimme raukeina levolle, jotta olisimme virkeitä vastaanottamaan seuraavan päivän kokemukset, elämykset ja ilot.

Neljäs matkapäivä antoi kauniita maisemia; ajoimme läpi auringonkukkapeltojen, vehmaitten viinitarhojen, rauhallisten jokilaaksojen, auringossa kylpevien pikkukylien ja kaupunkien.

Saimme aimo annoksen tietoa ja historian tuntemusta myös Taunon järjestämän tietovisan avulla. Nyt tiedämme, mm. miksi Avignonin naiset ovat haluttuja ja kalliita, sekä sen että Pipin Pieni oli Kaarle Suuren isä. Saimme tietoa ns. verihäistä, jota kutsutaan myös Pätylin yön verilöylyksi sekä pitkien puukkojen yöksi. Tuolloin Henrik Navaralaisen ja Katariina Medicinen tyttären häät huipentuivat n. 4000 hugenotin surmaamiseen v. 1572.

Nykytaidetta Bordeauxin taidemuseon edessä

Vaikka matkapäivä oli uuvuttava ja pitkä, ajoimmehan n. 650 km ja matkasimme lähes puoli vuorokautta, oli se vaivansa arvoinen.

Onnistuneesta neljännestä matkapäivästä saamme kiittää mestarikuski Ristoa, aina iloista ja palveluhaluista opastamme ja tulkkiamme tohtorikokelas Hetaa, tarmokasta matkaylivääpeliämme Leenaa ja apuvääpeli Oskaria. Tietovastaava Markku ansaitsee kiitokset tämänkin päivän asiantuntemuksesta ja luotsaamisesta sekä matkan ennakkotiedoista ja tiedottamisesta.

Hilkka, Hilkka, Jaakko ja Kaarina

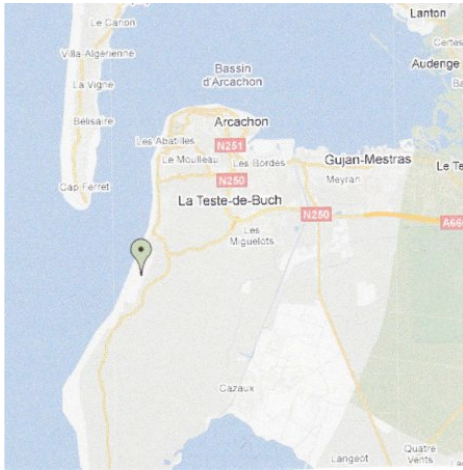
Perjantai 3.9.2010
Viides matkapäivä

La Dune du Pyla sekä Atlantin aallokko

Arcachonin lahden laidalla sijaitseva Pylan dyyni on muodostunut tuhansien vuosien aikana merivirtojen ja hallitsevien länsituulten vaikutuksesta. Dyynien syntyminen arvellaan tapahtuneen kolmessa eri vaiheessa. Ensimmäisen vaiheen uskotaan tapahtuneen n. 8000 vuotta ennen ajanlaskun alkua, toisen vaiheen n. 2500 ekr ja kolmas ajoittuneen 400-1600 luvuille. Leviäminen jatkuu edelleen. Pituudeltaan dyyni on noin 2700 metriä, noin 500 metriä leveydeltään sekä noin 117 metriä korkea. Eri lähteiden mukaan korkeuden vaihteluväli olisi 104-117 m. Pyla koostuu noin 60 miljoonasta hiekkakuutiosta. Dyyni siirtyy itään La Teste-metsää kohti 4-5 metrin vuosivauhdilla. Hiekkadyynin länsijuurella eroosio kuluttaa rantaa merkittävästi. Rantaviiva onkin siirtynyt vuodesta 1863 vuoteen 1989 enemmän kuin yhden kilometrin. Liikkuva hiekkakasa on peittänyt alleen rakennuksia; vuonna 1928 rakennettu talo peittyi omistejien torjuntayrityksistä huolimatta hiekkaan vuonna 1936. Dyynin koillisreunalla vuonna 1987 hiekkavyöry peitti tien, joka sitten kolme vuotta myöhemmin hautautui kokonaan.

Tällaiseen paikkaan retkemme siis suuntautui 3.9.2010

Päivän retki aloitettiin normaaliin, vakiintuneeksi muodostuneeseen tapaan. Aamiaisen jälkeen siirtyminen ajoneuvoon ja välittömästi määrättiin (hups) arvottiin päivän pöytäkirjanpitäjät. Arvotuksi tulivat Terttu ja Pertti sekä Anneli ja Pekka. Edelleen aamurutiineihin kuuluvan aamunavauksen suoritti positiivisessa Nalle-Puh hengessä Hilka Narkaus. Sinikalle veisattiin myöhästyneet nimipäiväonnittelut. Kuuntelimme myös Eevan kaunista yksinlaulua ja saimme nauttia Eeva Härön Karjalan murteella esittämästä runolausunnasta. Lisäksi matkaa joudutettiin lauluaiheisella tietokilpailulla.

Pyla sur Mer`iin saavuimme noin puoliltapäivin. Välittömästi askeleet suuntautuivat dyneille. Jyrkkäköjä portaita, joita oli 160, oli vallitsevassa lämpötilassa jokseenkin työlästä tarpoa. Melkein kaikki klubilaiset matkan ylös kuitenkin suorittivat. Tovin maisemia ihailtua alkoi alastulo, joka oli helppoa kuin heinänteko(jos se nyt on helppoa). Pysähdys dyneillä kesti noin tunnin. Atlantin rannalle Arcachonin kaupunkiin lähdimme klo 12.52.

Kipuumassa dyynien huipulle Marja Teppo ja Anneli Heikkilä

Huipulla Terttu Metsäpelto, Eeva Keskimölä ja Terttu Kytölä

Kaupungin uimaranta sijaitsee kävelykadun välittömässä läheisyydessä, kuin myös kaupungin parhaat hotellit ravintoloineen. Varmaan hintavat ravintolat, koska valkoiset liinat olivat pöydillä. On kuulemma varma merkki siitä, että hinnat ovat "kohdallaan". Hiekkarannalle leiriytyivät ne klubilaisista, jotka joko halusivat uida tai muuten vaan kastautua Atlantin aalloissa. Myös täällä, kuten useissa muissakin, on se alituinen huoli, missä vaihtaa uima-asu päällensä, mutta neuvokkaat ladymmme selviytyivät tästäkin.

Huipulla oppaamme Heta Rundgren

Alasjuoksussa Terttu Metsäpelto ja Marja-Leena Henelius

Klubilaisia uimassa

Rantakadulla mm. Terttu ja Pertti Metsäpelto, Pekka Heikkilä ja Martti Pörhölä

Tällaisten fyysisten ponnistelujen jälkeen suuri osa klubilaisista nautti läheisessä katubaarissa niukan, mutta vastaavasti vaatimattoman aterian. Paluumatka majoitukseen Bordeaux`iin Ibis-hotelliin sujui mutkattomasti luksusbussissa Riston luotettavissa käsissä. Toki paluumatkallakin veisasimme muutamat laulut.

Hotellilla odotti illallinen sekä normaaliin tapaan käskynjako, joka ei koskenut pelkästään seuraavaa päivää, vaan myös kuluva iltaa. Määräys oli, että jokaisen ryhmän tuli esittää joko yhdessä tai yksin laulua, tarinaa jutunkerrontaa tai vaikkapa kuvaelmaa entisaikojen iltamien tapaan. Kaikki esitykset olivat mainioita, mutta päällimmäiseksi nousi kuitenkin "Lulu", jonka laulun sanat tilattiin Rovaniemeltä Mervin ja Tertun toimesta. Tarinaa harjoiteltiin Eskon huoneessa. Esko muuten joutui esittämään Lulua, Pekka turistia ja Timo pientä "tulitikkutyttöä" Ryhmän naiset olivat taustakuorossa. Aplodit esityksen jälkeen olivat huomattavat. Siis onnistunut esitys

Turistilla on tainnut käydä tuuri, Lulu on jo melkein ”pihdeissä”.

Railakkaassa Lulu-kuvailemassa vauhdissa Marja, Mervi, Terttu, Anneli,

Hieno päivä kaiken kaikkiaan.

Muistiin merkitsivät: Anneli ja Pekka , Terttu ja Pertti

Lauantai 4.9.2010 Kuudes matkapäivä Bordeaux - Avignon

Kuudes matkapäivämme avautui edellisten kaltaisesti lämpimänä ja aurinkoisena. Ilman lämpötila heti aamuvarhaisella oli +16 C ja Bordeauxin ylle laskeutui lievä aamusumu. Aamuuskareiden jälkeen luovutimme hotellihuoneet ja lähdimme jatkamaan matkaamme klo. 8.00 kohti kaakkoa ja Välimeren rannikkoa. Liikkeelle lähdettyämme Eeva suoritti päivän avauksen laulamalla meille kauniisti ” Oi katsohan lintua oksalla puun”. Matkalla kohti Toulousea etenimme Garonne-joen vartta kohti ensimmäistä ohittamaamme Langonin kaupunkia samalla ohitimme useita upeita linnoja, joista ehkä upeimpana ”Mallen” linna. Langonin kaupungin tuntumasta Castets-en-Dorthen kylästä alkoi 195 km:n mittainen Garonnen kanava, joka kulkee Garonne-joen vartta. Kanava on rakennettu 1856 laivaliikenteelle joen mutkaisuuden ja ehkä vuoroveden vaikutuksen takia. Kanava päättyy Toulousen kaupunkiin.

Edetessämme kohti rannikkoa läpi viljelysalueiden ohitimme muutamia pikkukaupunkeja. Pysähdyimme n. 40 km ennen Toulousen kaupunkia Montauban kaupungin tuntumassa huoltamolle, jossa tankkasimme sekä linja-automme, että matkustajat. Pysähdyksen aikana keittelimme kahvit retkikeittimellä isojen tammien siimeksessä. Haeskelimme mielellään varjopaikkaa, koska tällöin puolen päivän aikaan aurinko paistoi täydeltä terältä ja lämpötila oli +30 C varjossa. Tankkauksen jälkeen suoritimme vielä Mervin vetämän taukojumpan. Jatkoimme matkaa kohti Toulousea, jonne kokonaismatka Bordeauxista oli n. 250 km. Ohitamme Toulousen kaupungin etäältä. Jatkoimme matkaa Canal du Midin vartta pitkin Välimerelle asti. Väliin aivan kanavan rantaa seurailleen, mutta loppumatkasta reititimme eroaa hieman kanavasta.

Canal du Midi yhdistää Bodeauxista lähtevän Garonne-joen Välimeren. Pituus 241 kilometriä. Kanava alkaa Toulousesta ja päättyy lähellä Agden kaupunkia Välimeren. Kanava rakennettiin aikoinaan viljakaupan tarpeisiin Ludvig XIV:n valtakaudella vuosina 1666 – 1688. Tarkoitus oli tehdä oikoreitti Atlantilta Välimerelle. Tällä säästettäisiin kuukauden kestävä laivamatka Espanjan ympäri ja vältettäisiin merirosvojen hyökkäykset. Kanavassa on 328 rakennelmaa, joista sulkuja 103. Suurin korkeusero on 190 metriä, jonka vuoksi piti rakentaa tekojärviä ja patoja. Lisäksi kanavassa on 107 metriä pitkä tunneli sekä jokien yli rakennettuja siltakanavia, kuten Beziersissä Orb-joen ylittävä siltakanava. Kanavaa rakensi 15 vuoden ajan liki 12.000 työntekijää. Nykyisin kanava on käytetympi, kuin Seine-joki ja se yksin vastaa viidesosasta Ranskan vesiteillä tapahtuvasta turis-tiliikenteestä.

Reittimme eteni normaaleissa ranskalaismaisemissa. Maasto muuttui hieman mäkisemmäksi ja oikealta puolelta alkoi hämmöttää Pyreneiden vuoristo. Toulousesta noin sadan kilometrin päästä ohitimme Carcassonnen kaupungin, joka on tunnettu erikoisesti keskiaikaisesta linnoituksestaan.

Matkan aikana Tauno kertoi useampaan otteeseen Ranskan historiasta alkaen v. 52 e.k.r. Tauno väritti esitystään ja samalla varmistui sanomansa perillemenosta järjestämällään tietokilpailulla Ranskan historiasta. Myös Lea järjesti iltapäivän aikana jo perinteeksi tulleen päivittäisen tietovisan.

Matkan jatkuessa 50:n kilometrin päässä Carcassonnesta saavuimme Välimeren rannikolle ja ohitimme mm. Narbonnen kaupungin, joka on perustettu Rooman asetuksella v. 118 eaa. Jatkoimme matkaamme tästä ja noin 30 kilometrin päässä ohitimme Beziersin kaupungin, joka on viinikaupan keskus. Kaupunki sijaitsee aiemmin kerrotun Canal du Midin varrella ja täällä kanava kulkee siltaa pitkin yli Orb-joen. Jatkoimme matkaamme viininviljelyalueiden läpi kohti 65 km:n päässä sijaitsevaa Montpellierin kaupunkia. Matkan puolella välissä näimme meren rannalla sijaitsevan Etang de Thau laguunijärven, joka on pituudeltaan 21 km ja leveydeltään 8 km. Vastaavia laguuneja esiintyy pitkin rannikkoa Rhonen joen suistossa Espanjan rajalle asti. Näissä on merkittäviä osteriviljelmiä.

Matkamme varrella olemme nähneet laajat viljelysalueet, korjattuine vehnäpeltoineen, auringonkukkaviljelmineen ja suurikokoisine kasvihuoneineen, puhumattakaan laajoista viini- ja oliiviviljelmistä. Olemme voineet omakohtaisesti todeta, että Ranska on Euroopan tärkeimpiä maataloustuottajia.

Montpellierin kaupungin ympäristössä oli laajat viiniviljelmät.

Montpellierin kaupungissa on 260.000 / 500.000 asukasta. Kaupunki on perustettu 700-luvulla markkinapaikan ympärille ja on viinikaupan keskus.

Matkamme jatkui ja noin 26 km:n päässä Montpellieristä näimme tien oikealla puolella Roomalaisen via Domitia tien jäännteitä ja osia siltarakennelmista. Saman matkan ajettuamme ohitimme Nimesin kaupungin.

Nimesistä jatkoimme kohti Avignonia ja poikkesimme katsomaan mahtavaa Pont du Gard akveduktia. Akvedukti on 275 metriä pitkä ja 50 metriä korkea, eli Kemin kaupungin talon korkuinen. Tämä on osa aikanaan 45 km pitkää vesijohtoa, joka rakennettiin 1. vuosisadalla turvaamaan Nimesin kaupungin vedensaantia.

Isolla linja-autollamme emme kuitenkaan päässeet riittävän lähelle tätä Roomalaisten vesisiltaa ja aikataulun kiireellisyyden takia näimme kohteen ainoastaan silhuettina hyvin etäältä puiden lomasta. Täältä sitten ajomme Avignon kaupunkiin, majoitumme hoteliimme ja päivän pitkä taivallus oli takana.

Avignon kaupungissa on asukkaita 95.000. Kaupunki on huomattava taidekeskus ja vanha yliopistokaupunki. Se sijaitsee Rhone ja Durance jokien yhtymäkohdassa ja täällä sijaitsee arkkipiispanistuin.

Kaupunkia ympäröi keskiaikainen 4,5 kilometrin pituinen kaupungin muuri 1400-luvulta. Lisäksi pääsemme tutustumaan aamulla Paavin palatsiin, Palais des Papes ja Pont Avignonin silta.

Majoitumme hyvätasoiseen Hotelli Kyriadiin. Illallisen nautimme pienen kävelymatkan päässä olevassa ravintolassa. Ruokana oli naudanpihvi, ranskalaiset perunat, ensi kertaa lautasella oli myös salaattia ja juoman hyvää talon punaviiniä.

Kuljettajallemme Ristolle lauloimme yhteisesti ”Maan korvessa kulkevi lapsosen tie”. Bordeauxissa tapahtuneen kiperän liikennetilanteen kunniaksi, jonka Risto taidokkaasti selvitti. Illallisen päätteeksi Eeva lauloi kauniisti ”Seinen rannalla” ja päivän päätteeksi kävelimme hotellille ihanan lämpimässä, pimeässä, pehmoisessa syyskuun illassa.

Ellen, Liisa, Eila ja Jaakko

Sunnuntai 5.9.2010, seitsemäs matkapäivä

Avignon - Nizza

Hotellimme Kyriad tarjosi meille maittavan aamiaisen siistissä ruokailutilassa. Aamiaisen jälkeen jälleen laukut kiinni ja matkaan! Olimme vain yhden yön. Lähtö hotellista klo 9 . Ilma oli edelleen aurinkoinen ja tyyni. Lämpö + 20 C.

Leena Aspegrenin toivotettua lempeät huomenet kuuntelimme aamunavauksena, kun Pertti Metsäpelto lauloi laulun: Oi katso Suomi.

Aamulla tutustuimme keskiaikaiseen Avignoniin, joka pohjoisessa ja lännessä rajoittuu Rhonejokeen. Näimme kaupunginmuurin, jolla on mittaa lähes 4,5 kilometriä. Muurissa on 39 tornia ja seitsemän porttia.

Avignonin kaupungin muuri

Rhonejoen portista menimme sisälle ja lähdimme kävelemään kapeita katuja ylös mäelle etsien paavien rakennuttamaa linnoitusmaista palatsia, jota rakennettiin 18v 1334 – 1352. Kävellessä kuulimme kirkon kellojen äänen ja se helpotti etsintää. Vanhoja taloja restauroitiin ja monet talot olivat huonossa kunnossa - tyhjillään.

Ensimmäisenä tulimme Teatteritalon aukiolle. Puistossa oli vaatimaton kahvila. Jatkoimme matkaa ja löysimme paavien palatsin, jonka kirkossa oli alkamassa messu. Aukio oli suuri ja sen keskellä oli pieni elefantti seisomassa ojennetun kärsänsä varassa jalat pystyssä. Pronssinen elefantti oli taiteija Miquel Barcelon näyttelyn mainos. Sympaattinen setä oli pyörittämässä posetiiviä ja suostui mielellään valokuvattavaksi. Vieressä oli matkamuistomyymälä, jossa asioimme runsaslukuisina.

Pronssinen elefantti

Paavien palatsin aukio

Kun paavi tilapäisesti poistui sotien repimästä Italiasta, Avignonista tuli roomalaiskatolisen maailman keskus. Seitsemän ranskalaista paavia hallitsivat vuosina 1309 – 1377. Paavin Avignonin hovista tuli 1300-luvulla rikas oppineisuuden ja taiteen keskus. Eräänlaisen mini-Vatikaanin vaikutuspiirissä loistivat luostarit, kirkot ja kappelit.

Klo 10.30 lähdimme jatkamaan matkaa. Näimme sillan Pont St-Benezet, joka ulottui puoleenväliin Rhonejokea.

*Pont St-Benezet-silta
Avignonissa*

Määränpäänä oli oliivitarha Flayosc 'n kylässä, jonne oli lähes 200 km matka. Ajoimme aluksi moottoritietä ja sitten aina vain kapeampia kyläteitä. Erään huoltoaseman pihalla joimme miesten keittämät kahvit ja venyttelimme jäseniämme Mervin ohjauksessa.

Matka taittui mukavasti, kun lauloimme yhdessä ja Timo Teppo luki savolaisäidin kirjoittaman kirjeen pojalleen armeijaan. Pertti Metsäpelto piti Lapin asioita käsittelevän tietokilpailun. Tämän kilpailun voitti Pirjo-Riitta ja Seppo Kantola. Tämän jälkeen Lea Ahokas piti kolmannen osan tietokilpailuistaan. Kilpailusarjan parhaan yhteistuloksen sai Pertti Metsäpelto.

Matkalla näimme kauniita maisemia ja esim. Kauniin katseen kirkon ja lukuisia linnoja . Aurinko paistoi koko matkan ja lämpö oli jo + 29 C.

*Vuoristomaisemaa
välillä
Avignon - Flayosc*

Oliivitila Moulin ahnile´n isäntä kertoi oliiviöljyn valmistamisesta ja tulkkimme Heta Rundgren käänsi tekstin meille. Oliivitila on perustettu 1200-luvulla ja hänen sukunsa hallussa se on ollut 5 sukupolvea. Opimme, että kypsä oliivi on musta ja se kerätään marraskuun loppupuolelta tammikuun puoleenväliin mennessä. Vihreä oliivi ei ole kypsä. Oliivipuut voivat olla tuhansia vuosia vanhoja. 5 v saadaan 1. sato ja varsinainen tuotto alkaa 15 v jälkeen. Kerätty oliivi on käsiteltävä 10 päivän aikana. Murskaus tehdään myllynkiven avulla, jota vesiratas pyörittää. Saatu taikina, jossa on kivi, kuoret ja liha, pannaan levyille 3-4 cm paksuna. Tyynyt n. 100 kpl puristetaan koneessa, josta ulos tuleva neste on 50% vettä, 1-20% öljyä ja loput kiviä. 6 kg oliiveja saadaan 1 lt öljyä. Öljy kerätään ”lehdellä” nesteen pinnalta. Kuudesta kilosta oliiveja saadaan 1 litra öljyä. Öljy kerätään ”lehdellä” nesteen pinnalta. Tämä on kylmäpuristettua öljyä.

Nykyään – uuden tekniikan puristamoissa - yksi henkilö käsittelee 1000 kg yhdessä tunnissa. Vias extra- öljy on parasta. Öljy säilyy noin 1,5 vuotta viiden asteen lämpötilassa valolta suojattuna. Oliiviöljystä on hyötyä terveydelle, erikoisesti luustolle, ruansulatukselle, sydämelle ja iholle sekä lasten aivoille. Lopusta taikinasta, kun kivet on poistettu tehdään tahnaa. Sitä käytetään paahtoleivän päällä ja vihannesten kanssa. Se säilyy jääkaapissa 3 viikkoa. Kiitimme isäntää mielenkiintoisesta esityksestä ja lopuksi maistoimme oliiviöljyä ja tahnaa sekä teimme ostoksia.

Cannesia kohti lähdimme tunnelmallista, kiemuraista vuoristotietä pitkin. Matkaa oli 90 km. Tiet olivat niin kapeita, että joidenkin vastaantulevien autojen oli peruutettava ohituspaikoille. Näimme piholla petangen pelaajia ja 614 m korkeita kukkuloita. Osa matkalaisista kuvasi ahkerasti, osa pelkäsi jyrkkiä rotkoja.

Klo 17,40 olimme Nizzassa ja lämmintä oli 26 astetta. Majoituimme hotelli Busby´hyn, joka oli mukavasti melko lähellä rantaa ja vanhaa kaupunkia.

*Hotelli Busby
Nizzassa*

Illalla kello 19 nautimme päivällisen pienen kävelymatkan päässä olevassa ravintolassa. Ateriana oli lihaa ja riisiä ja jälkiruokana jäätelöä. Crister Henelius kiitti Mervi Ristiluomaa tehokkaista ja tuikitärkeistä ryhmävoimisteluista.

Leena kiitti puolestaan Tauno Korhosta aktiivisesta osallistumisesta Songan kylätoimintaan. Lauloimme hänelle onnittelulaulun merkkipäivän johdosta, jonka jälkeen naiset kävivät halaamassa päivänsankaria.

Ruokailun jälkeen teimme pienissä ryhmissä iltakävelyn Välimeren rantaan. Siellä oli rauhallinen meri, lämmin vieno tuuli ja lenkkeilijöitä, pyöräilijöitä, paljon ihmisiä istuskelemassa ja ihailemassa pimenevää iltaa.

Eeva ja Paavo
Sirkka Liisa ja Jaakko

Auringonlasku Nizzan rantabulevardilla

Maanantai 6.9.2010, kahdeksas matkapäivä

Nizza ja lähiympäristö

Tutustuminen hajuvesitehtaaseen, taiteilijakylään ja Monacoon

Aamulla klo 9.30 lähdimme hotellilta. Kaikki olivat virkeänä lähtemään päivän ohjelmiin. Tauno piti aamunavauksen esittämällä Aale Tynnin runon Kaarisilta.

Tee silta Jumalan kunniaksi

kaarisilta tee

Joka syvyyden yli lakkaamatta

valoa säteilee

Älä salpaa surua luotasi

kun kaarisiltaa teet

Ei mikään kimalla kauniimmin

kuin puhtaat kyyneleet.

Tämän koskettavan runon evästämänä lähdettiin tutustumaan mielenkiintoisiin paikkoihin.

Tuoksujen kaupunki Grassen

Grassen on parfyymikaupunki, sillä alueelle on keskittynyt Ranskan hajuvesiteollisuus. Menimme tutustumaan Frafonardin parfyymitehtaaseen. Tehdas oli perustettu jo vuonna 1782. Siellä oppaaksi tuli yllättäen puoliksi suomalainen Eira, joka valliottavasti ja hauskasti kertoi, miten monivaiheinen on se prosessi, josta saadaan meitä naisia ilahduttavia sulotuoksuja. Miehillekin löytyi omat tuoksunsa, joita ”tarttui myös mukaan”. Arvata saattaa, että kauppa kävi. Näitä tuoksuja saavat läheisemme tuntea ainakin juhlapäivinä.

Tehtaassa haistelimme eri tuksumaljoja. Kaikki tuoksut olivat erilaisia. Yön kuningatar hurmasi tuoksullaan.

Saimme myös Eiralta tärkeää tietoa mihin sitä hajuvettä laitetaan. Hajuvettä laitetaan ranteeseen, korvien taakse ja polvien taakse.

Diamant on seksikäs hajuvesi sitä ei kannata tuhlata korvien taakse vaan polvien taakse. Diamant saa ranskalaismiehet polvilleen konttaamaan.

Haistelimme huumaavia kukkaistuoksuja, vasemmalla kukkien tuontikartta

Taiteilijakylä Saint-Paul de Vence

Matka jatkui aikamoita vuoristotietä pieneen taiteilijakylään Saint-Paul de Venceen. Ehdottoman taitava bussinkuljettaja Risto osasi väistää yllättäenkin vastaansaapuvia autoja. Joku väitti nähneensä parin henkilöauton romut syvällä rotkossa. Huh !!

Perillä meillä oli aikaa vaellella kapeita katuja, syödä pittoreskeissä ravintoloissa tai tehdä yllätyslöytöjä putiikeista, joita riitti.

Oli leppoista kuljeskella nupukivikaduilla ja poiketa taiteilijoiden gallerioihin jatyöpajoihin. Kylän pääkatu kulkee 1200-luvulla rakennetulta Porte Royale-portilta eteläportille. Reitin varrella on Ranskan kuuluisin suihkukaivo, La Grande Fontaine, joka on rekisteröity vuonna 1850 ja on nykyään kylän tunnusmerkki.

St. Paulissa on noin 3000 asukasta, joista 350 asuu vanhankaupungin muurien sisäpuolella. Asukkaat ylläpitävät kylän historiaa ja kunnostavat rakennuksia vanhaa tyyliä kunnioittaen. Kylän muureilta on upeat näkymät ympäröivään laaksoon ja merelle.

La Grande Fontaine on Ranskan kuuluisin suihkukaivo

Saint-Paul de Vencen vanha kaupunki ja Teppo

Ruhtinaskunta Monaco

Matkanjohtaja Leena, Hetan ja Riston myötavaikutuksella järjesti todellisen yllätyksen. Piipahdus Monacoon meni vällan jouhevasti bussilla kaikkien yhtyessä hienoon ratkaisuun. Tulipa nähdä upeita maisemia menen tullen ja ripaus luksusta sekä kadulla, ettäsatamissa. Naisten kiinnostuksena oli nähdä Grimaldien palatsi, jossa vietetään ensi kesänä prinssi Albertin häät. Miehiä kiinnosti nähdä casinot ja kuuluisa Formularata.

Monaco saa kiittää menestyksestään paljolti edesmennyttä ruhtinas Rainiertä. Ruhtinaskunnan ilmapiiri on yhdistelmä suurkaupunkia ja pienoisoopperaa. Sen n.30.000 asukasta ei maksa tuloveroja. Ruhtinaskunnan menot katetaan Casinon tuotoilla.

Sadunhohtoinen ruhtinaskunta sijaitsee merestä nousevalla kalliolla ja on kuuluisa Kasinoistaan ja vauraudestaan. Monaco on täyteenahdettu paratiisi, jonka väentiheys on Hongkongin luokkaa. Monaco-tours junalla tehty kiertöajelu oli oikea ratkaisu nähdä kaupunkia lyhyessä ajassa.

Formularataakin testattiin ilman toisten tönimisiä-kiitos Ristolle. Meillä oli todella hieno retkipäivä lämpömittari näytti +26 astetta. Upeat maisemat ja päivän kohteet mykistivät ainakin

Sinikan, Seijan, Marja-Leenan ja Christerin sekä ilmeisesti koko bussiporukan.

Monacon Casino

Grimaldien palatsi

Tiistai 7.9.2010, yhdeksäs matkapäivä

Vapaapäivä Nizzassa

Ah niin monen unelmissa on viettää vapaa-aikaa Ranskan Rivieralla kuten muutkin miljonäärit. Koska matkanjohtaja lupasi päivän vapaata ja olimme Nizzassa, niin mielikuvitus teki meidät miljonääreiksi ellemme jo olleet.

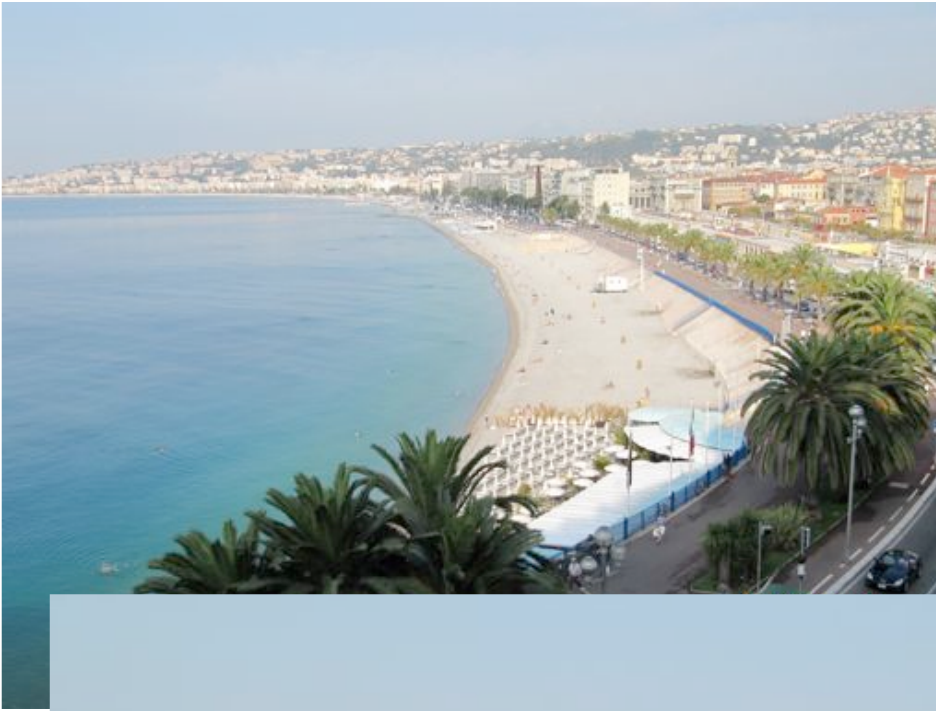

*Teatterin edustalla
kaksi kovaa;
Paikallinen dinosaurus
ja Lapin "miljonääri"*

Mitä ihmettä !!??
Nizzassa on monta
ihmeellistä asiaa
se hämmästyttää,
kummastuttaa
Lapin kulkijaa

Vieux Nice – vanha Nizza kapeine kujineen, sokkeloineen, myymälöineen ja katukahviloineen vei meidät aivan italialaiseen tunnelmaan. Nizza kuului Italiaan 1860 saakka, mutta Markku pelasti viisaudellaan – Suomi pohjoisessa, Välimeri etelässä. Niin löysimme Nizzan rantakadun, joka yhdistää uuden ja vanhan kaupungin. Sanotaan, että paikka on Euroopan kauneimpia.

*Vanhan kaupungin
katukuvia;
Lukuisia kahviloita ja
myymälöitä loputtomiin...
Ja olihan siellä "elävä"
kullattu muskettisoturi*

Meneviä ja kiireisiä Lapin turisteja rantabulevardilla

Matkalla saimme tutustua Massenan aukiolla ranskalaisten arkipäivään. Jouduimme keskelle mielenosoitusta. He vastustivat eläkeikärajan nostamista 60 ikävuodesta 62:een.

Vaikka asia on vakava, monilla oli päällä iloinen karnevaalitunnelma. Mutta kun alkoi kuulua laukauksia, niin vaihdoimme kaistaa. Siellä vain lakossa olevat palomiehet ampuivat savupommeja.

Päivä oli lyhyt. Näkemättä jäivät Chagallin museo ja Matissen hauta ja tapaamatta vanha ystävä Brigitte Bardot. Päivä kuten muutkin matkapäivät oli lähes täydellinen.

*Ranskalaisten värikäs
mielenilmaus
eläkeiän nostoa vastaan
Massenan aukiolla*

*Tässä Hotellissa ”varmaan”
Taunon vanha ystävä
Bridgitte
on majoittunut aikanaan*

*Päivän tapahtumat kirjasivat
Helvi, Terttu, Tauno ja Markku*

Keskiviikko 8.9.2010. Kymmenes päivä

Kotimatka Nizza - Milano - Rovaniemi

Herätys 03.15, matka-asu päälle ja hotellin aulaan, jossa Leenan aamuhuuto kuului:
Onko ryhmät paikalla? Kaikki oli paikalla, mutta Leenan kortit oli vielä hukassa,
Oskarikin oli käännetty nurin, mutta kortteja ei löytynyt.
Lähdimme varhain aamulla Nizzasta (04.10) kohti Italian Milanoa, lämpötila oli +22 astetta.
Tänä aamuna matkalaiset olivat hyvin hiljaisia.

Laulamassa kävi Eeva Anttila, ui uomassaan Seine hiljaa.
Aamuavauksen kävi pitämässä Hilikka Lahtela, hän luki
Axel Fredenholmin viisauden sääntöjä:
Tee se mitä tänään täytyy tehdä.
Varo ikääntyvien syntiä, saituutta.
Muista olla kiitollinen.

Hiljainen, nukkuva Nizza jäi taakse.
Ohitimme Genovan kaupungin, joka uinui vielä valomeressä, maisema oli kaunista
aamuhämärässäkin, oli laaksoa ja vuoristoa, lampaita näkyi syömässä rinteillä.

Välillä joimme aamukahvit ja söimme hotellista saadut kroissantit. Porukka taisi nukkua, mutta Risto pysyi hereillä koska pääsimme turvallisesti perille Milanon Malpensas lentokentälle 9.35 jossa satoi ja lämpötila oli 18'. Lentokenttä oli paljon selkeämpi kuin Pariisissa, koska hyvin löydettiin oikealle portille. Ostimme viimeiset tuliaisentä kentältä ja matka kohti kotimaata jatkui. Lento Helsinkiin meni hyvin ja vaihto Rovaniemen koneeseen, joka oli vähän myöhässä. Sää oli Rovaniemellä ajankohtaan nähden lämmin +15 astetta, joten oli mukava palata kotiin. Antoisa Ranskan matka on takanapäin, välillä tuntui jo matkaväsymystä, mutta sen pian unohtaa ja muistaa vain kaiken uskomattoman näkemänsä.

Poissa hyvä, mutta kotona paras.

Pirkko ja Esko Haavikko
Helena ja Pentti Kierivaara

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

 TTL Tietotekniikan liitto ry

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

aktiivi